

הפחד

סוגית הפחד בעקבתא דמשיחא

- 5 אדר היקר ועקבי הצאן / עקבי הצאן / הפחד
 הפחד הנפרז הוא נוטל את זיו החיים של האדם ושל כל החי המרגיש. אין דבר רע ואכזרי בעולם דומה לו. הוא מגדיל את כל הרעות יותר באין ערוך ממה שהם, ומאפיל את זוהר כל הטובות, בחתירתו אשר יחתור מתחת לאשיותיהן להגזים ששם צפונה רעה, תחת הטוב הגלוי. מקור כל חולשה וכל רפיון חמרי מוסרי ושכלי, הוא רק הפחד העובר את גבולו; הוא יאיים על האדם, שלא יעשה כל דבר לישועתו, שלא ינקף אצבע להצלתו, שמא ינזק, שמא יביא עליו רעה לא יוכל כפרה, עד שהוא עושהו לחלש ומלא רפיון, עד שמעצלות ואפס מעשה הוא נופל בכל רע.
- 15 הפחד היותר מזיק הוא הפחד המחשבי, שמטיל הדמיון הכוזב על החלק היותר עדין ויותר מפואר מן המין האנושי, שהם עומדים לנס, להיות לאורות מזהירים את דרכי החיים אל הכלל כלו. הצללים הנם הולכים תמיד בעקבות האורות, ולפי מה שיגדל כשרונו של אדם להבין ולהשכיל, כן הוא גדול פחדו המדומה מפעולות המחשבה. יותר מכל העמים המוכנים להשכיל לחשוב מחשבות, באופן מכנס ומקשר את כל פזור ונפרד שבנשגב וקדוש לחטיבה אחת כוללת, בעצה ובדעת בדברים העומדים ברומו של עולם הוא עם ישראל, הגוי האחד שנושא עימו את דגל המחשבה היותר עליונה בעולם, את המחשבה הכוללת כל מה שהחכמה כולה אוגרת בקרבה, המחשבה של אחדות - האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. אמנם הוא צריך לעולם להרחיב את גבול הדעה שלה עד אין קץ ותכלית, בלב אמיץ, בלא יראה בלא מגור ופחד כלל. הפחד "מחמת המציק אשר כונן להשחית" השפיל את הנפש הכללית של עם זה האזור בגבורה, עד שנעשה מלא מגור ופחד מכל מחשבה ורעיון, וממילא מכל חפץ פועל ומעשה גדול וכולל; ומפני שעיקר יסוד גבורתו הוא עז האלהים, על כן בחלישות הרוחניות שלו, נעשה חלש ורפה עד מאד. ההצלה היותר נכבדה לעמנו לעת כזאת היא הסרת
- 35
- 40
- 45
- 50
- 55
- 60
- 65
- 70

הפחד הדמיוני הרוחני מתוך הלב, להראותו ברור כשמש, שאין לו כלל וכלל ממה לפחדו. יפחדו העמים המתהללים באלילים, שלא ישבר כחם הכללי הדמיוני, שפעל על הסכמתם הקבוצית. יפחדו מאור האמת והיושר, כל ממלכות הרשע, שהתכלית החובק את כל שאיפותיהם הוא אגרוף זדון ועיוות משפט, שאור המחשבה הטהורה כשהיא מתגברת הוא מראה את ניוולו, וממילא מתנתקים המאסרים הכלליים, והחזק העממי יוכל לנפול ולהתמוטט. אבל למה יירא ישראל? זה העם, שהמאור היותר עליון של המחשבה היותר טהורה ויותר רוממה הוא עזו וחסנו, שהצדק היותר טהור ויותר זך הוא הודו והדרו, תקותו וחפצו. הוא צריך רק לעלות, רק להשכיל יותר ויותר, במה שכבר קבוע וצבור בפנימיות עצמותו. אז, רק אז ימלא ישועה ואורה, אז יגלה לפניו כמה גדול ערכו, וכמה שפלים הנם אותם שהם דורכים עליו ברגל גאווה. וכל מה שתתגדל ותתרחב יותר מחשבתו יכיר יותר את נשמתו והדרת כבודו, עד אשר ירומם וינשא להראות גלוי לכל את אוצר החיים הגנוז בקרבו, עד שיכירו וידעו כל באי עולם כי רוחו הוא רוח ד', ונשמת שדי היא נשמתו.

אי אפשר שיחול רוח הקודש והמאור האלהי על ישראל כי אם כשיסיר מקרב נשמתו את הפחד הרע והפרוע, אשר דבק בו כמכה מלפפת, ממשך ימי הגלות והרדיפות של שונאיו השפלים והרעים. גם על איש יחידי אין השכינה שורה כי-אם על חכם גבור ועשיר, ואינה שורה אלא מתוך שמחה, וקל- וחומר על הגוי כולו. העושר, הוא אמנם גם במובן הכלל, מתת אלהים הנתונה ממרומים, רק - על-פי רוב - אחרי ההשתדלות המעשית "וברכך ד' אלהיך בכל אשר תעשה", כמו אצל היחיד. ויש עשיר בדעת, כשיודע לשמח בחלקו, באיש וכן בעם, אבל הגבורה, והשמחה שהיא תולדתה, היא מוכרחת לעולם לבא רק על ידי תקון הנפש, תקון הדעה והמחשבה, על-זה יש כבר כריתות ברית: "יגעתי ולא מצאתי, לא יגעתי ומצאתי, אל תאמין".

באחרית הימים בעקבא דמשיחא, שהאורה האלהית היא עומדת אחר כתלנו, הנה ראשית כל ההכשרים היא הסרת הפחד העודף של המחשבה מתוך הנפש הכללית, ביחוד מתוך נפשותיהם של היחידים המצוינים, החנוניים בשכל טוב, בכשרון של קדושה וצדק, והם הנם היותר נלקים בפחד וחולשה. הדחיפה לזה היא ע"י הכח

ההפכי, - כח החוצפה שהוכרח להתגבר בעת הזאת, שבמקום שמתגלה אין שם שום פחד; אע"פ שבא מצד השפל, מצד השכרון והמהומה, הרחוק כרחוק שמים מארץ מאותה הגבורה הבאה מברכת שמים של עושר הנשמה וחזקת צדקתה, מכל מקום הוא פועל בכחו העז לקחת ממנו את החלק הטוב, את נצוצי הקדושה, את הפנים היותר תוכי - מניעת הפחד המחשבי מפני העז המובטח הצפון באוצר חיינו, ואז תקבע הגבורה במשבצת הקדושה, והמחשבה תפריח. "אל תיראי כי לא תבושי, ואל תכלמי כי לא תחפירי, כי בושת עלומיך תשכחי, וחרפת אלמנותיך לא תזכרי עוד".

שמונה קבצים קובץ ו:

{פז} השתעבדות השכל והתרדמותו הבא על-ידי איזה השפעה, הרי היא השחתת עולם, וכל מה שהיא באה על-ידי השפעה יותר קדושה ההשפעה הבא יותר מזיקה. דומה היא לנבלה של נבואת שקר בשם ד', של עשיית רשע וטומאה, עבודה זרה ושיקוצים. על-כן כשבאה ההשתדלות של התרדמות השכל בשם האמונה, בשם יראת שמים, בשם שקידת התורה ועשיית המצות, הרי הוא שקר נורא וטומאה מזוהמה, שחייבים קדושי עליון, עבדי ד' הטהורים, לצאת חלוצים להציל את העולם, את ישראל, את התורה, את האמונה ואת כל קודש ד', מיד המחבלים הללו, יהיו מי שיהיו, בין שהם שקרנים שרוצים רק להונות את הבריות, לובשי אדרת שער למען כחש, בין שהם חלושי רוח, קטני דעת, שמפני אטימית האור השכלי אצלם, מפני כחות הרגשתם וגשמיות ציורם, הם רומסים בשקידה ומרץ את החומר המעשי, ומושרשים בהציורים האגדיים של האמונה במובן החיצוני של קליפתם, שמביא לעולם דלות רוח וגרעון חיים. והם בתומתם וחלישתם, ובגאותם וסכלותם ואכזריותם הפנימית, הבאה מתוך גאווה וטפשות ודעות משובשות בענינים יסודיים של הכרת האמונות הגדולות, שכל האמונה מבוססת עליהם, יתאמצו להדריך את העולם ברוח קצר, במשטמה ויאוש, רפיון ידים ומדיינים, והשפעתם גורמת להרדים יותר את השכל, לכבות אורה של תורה, להרחיק את העולם והחיים המאושרים, את טוהר המדות וזיקוק המחשבה מן האדם, ועל-ידי זה הנשמות כושלות ונופלות, ובני אדם חיים חיי בהמות שפלות באין דעת ותבונה, באין הכרת כבוד האדם, שהוא הבסיס היסודי להכרת כבוד שמים המלא עולם המחיה

עולמים, המעודד רוח ונשמה. אמנם יש מה לקחת גם מתכונה מאופלת זו, סוף כל סוף אצור שמה המון טוב, יש שמה הבעת הזהירות להאדם מבלי השען יותר מדאי על בינתם, הוקרה גדולה למורשת אבות שבה כל יסודות החיים גנוזים. אבל רק במיורק וריחוף, בשיטוף, הגעלה, ליבון וטהרה, תופשר לקחת את הטוב מהטובים שבמושפעים התמימים הללו. ועל כל פנים לכבד אנחנו צריכים את הטוב שברצונם, את קדושת האמונה, וחוש יראת שמים ואהבת המצות, וההתהדרות בכל הטוב המנוחל בישראל שבהם. ובהתחברותם של היסודות השונים יצא לאור האמת הטוב, האומץ והחיים, וכימי עולם יופיע אור על ישראל, ועולם יבנה וישוכלל ברב פאר, ברב תפארת ואמת, וישב עמי בונה שלום ובמנוחות שאננות ובמשכנות מבטחים, מציון תצא תורה ותהילה לכל אפסי ארץ.

15

שמונה קבצים / קובץ ו / קפד.

קפד. עולמות רחוקים זה מזה מאיימים הם זה על זה. בכל עולם שאנו עומדים ומושרשים בו, יש בו תוכן של שלילה על עולמים אחרים. והשלילה מתהפכת לצורה של בלהות, אימים מתהלכים, ומתחבר הפחד האיום והשנאה עם הבוז ביחד, ושבים כל אלה ומטפחים אחר כך על פני רוחנו. והרוח הרחב, הצמא להתפשטות גדולה, ואיננו רשאי להיות מצטמצם בעולם אחד, מוכרח הוא לשוטט בעולמים רבים, משיג בראשית מצעדיו פחדים ויגונות, מרירות עמוקה וחזיוני בלהות, וחריצים נוראים של עינויי מרה שחורה וענני עופרת מאפילים ממלאים את נפשו לפעמים, מפני שדאים אליו ממרחקים אותם העולמות הזרים הרחוקים עם כל מוראיהם. אבל לא הרבה יארך מצב מדכא זה. היסורים הללו ממרקים הם את הרוח, מזככים ומטהרים אותו, מעמיקים את הבינה, מחדדים את חפץ ההכרה, ומחדרים את אהבת האמת, ומאמיצים את הנשמה ברוח גבורה, ושב אחרי כן רוח עליון ממרומי הבינה העליונה ומופיע, וסרה הזרות, ונעשה הכל קרוב ומלא אהבה, יופי ונחת. ואורח צדיקים כאור נוגה. ולישרי לב שמחה.

30